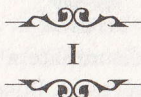

CEI TREI MUSCHETARI

ALEXANDRE DUMAS

Traducere din limba franceză de
TICU ARCHIP și MILTON FANNY LEHRER

Cuprins

<i>Prefața [autorului]</i>	5
I. Cele trei daruri ale domnului d'Artagnan-tatăl.....	9
II. Anticamera domnului de Tréville	25
III. Audiența.....	37
IV. Umărul lui Athos, eșarfa lui Porthos și batista lui Aramis	49
V. Muschetarii regelui și gărzile domnului cardinal.....	58
VI. Maiestatea Sa regele Ludovic al XIII-lea	69
VII. Acasă la muschetari.....	89
VIII. O intrigă la curte	98
IX. D'Artagnan în lumină.....	107
X. O capcană în veacul al XVII-lea	116
XI. Intriga se înnoadă.....	126
XII. George Villiers, duce de Buckingham	144
XIII. Domnul Bonacieux	153
XIV. Omul din Meung	162
XV. Magistrați și militari	173
XVI. Domnul Séguier, ministrul justiției, caută de zor clopoțelul, dorind să sune ca odinioară.....	182
XVII. Căsnicia Bonacieux.....	194
XVIII. Iubitul și soțul.....	207
XIX. Plan de luptă	215
XX. Călătoria.....	224
XXI. Contesa de Winter	236
XXII. Baletul Merlaison	246

XXIII. Întâlnirea	253
XXIV. Casa din grădină	264
XXV. Iubita lui Porthos	274
XXVI. Teza lui Aramis	293
XXVII. Soția lui Athos	310
XXVIII. Întoarcerea	330
XXIX. Goana după echipament	345
XXX. Milady	354

Cele trei daruri ale domnului d'Artagnan-tatăl

În cea dintâi luni a lui aprilie 1626, târgul Meung, unde s-a născut autorul *Romanului Trandafirului*^{*}, părea a fi în toiul unei fierberi atât de cumplite, ca și când hughenoții ar fi izbutit să-l schimbe într-un al doilea La Rochelle^{**}. Văzând cum fug femeile spre ulița mare și auzind țipete de copii în pragul ușilor, o seamă de târgoveți își puneau repede platoșa și, apucând o flintă sau un baltag, ca să se simtă mai tari, se îndreptau spre hanul *La Morarul vesel*, în fața căruia o gloată gălăgioasă și nespus de curioasă se îmbulzea, crescând cu fiecă clipă.

Pe vremea aceea deseori se stârneau panici cumplite și rare erau zilele când un oraș sau altul nu-și trecea în hrisoave asemenea pacoste. Nobilii se luau la harță între ei; cardinalul se războia cu regele și cu nobilii; spaniolul se războia cu nobilii, cu cardinalul și cu regele. Pe lângă aceste lupte mocnite sau obștești, tainice sau fățișe, mai erau pe deasupra hoții, cerșetorii, hughenoții, lupii și valeții, care se năpusteau asupra tuturor. Târgoveții erau veșnic înarmați împotriva hoților, a lupilor și a valeților, adesea împotriva nobililor și hughenoților,

^{*} *Romanul Trandafirului* (*Le roman de la Rose*) – celebru roman alegoric și didactic (secolul al XIII-lea), foarte răspândit în Evul Mediu; prima parte a fost scrisă de Guillaume de Lorris, iar a doua de Jean Clopinel, zis Jean de Meung.

^{**} Oraș francez, pe coasta Atlanticului, citadela hughenoților – denumire a calviniștilor francezi –, cucerit de Richelieu în 1628.

câteodată împotriva regelui, dar niciodată împotriva cardinalului sau a spaniolului. Ca urmare a acestor năravuri înrădăcinate, în amintita zi de luni a lui aprilie 1626, târgoveții auzind larmă și nezăbind nici steagul galben cu roșu și nici uniformele ducelui de Richelieu, se repeziră cu toții înspre hanul *La Morarul vesel*.

Ajunși acolo, fiecare își putu da seama de pricina acestei fierberi.

Un tânăr... să-i schițăm portretul dintr-o singură trăsătură de condei: închipuiți-vă pe Don Quijote la optsprezece ani; Don Quijote fără armură, nici pe piept, nici pe coapse, un Don Quijote îmbrăcat într-o haină scurtă de lână, a cărei culoare albastră se schimbase cu vremea, bătând nedeșlășit când în vișiniu, când într-un azuriu ca cerul. Fața prelungă și oacheșă, umerii obra-jilor ieșiți în afară – semn de viclenie; mușchii fâlcilor vânjoși – alt semn după care deosebești fără greș pe un gascon chiar când nu poartă beretă; tânărul nostru purta însă o beretă împodobită cu un soi de pană; privirea deschisă și ageră, nasul vulturesc, dar bine făcut; prea înalt pentru un băiețandru, prea scund pentru un bărbat împlinit; un ochi mai puțin încercat l-ar fi luat drept fiul unui fermier, plecat în călătorie, dacă nu i-ar fi văzut spada lungă care, atârnată la cureaua de pe piept, se lovea de coapsa stăpânului, când acesta umbla pe jos, sau de părul zbârlit al calului, când umbla călare.

Căci tânărul nostru avea un cal, și calul acesta era atât de bătător la ochi, încât nu putuse trece neluat în seamă. Era un căluț din Béarn, să fi avut între doisprezece și paisprezece ani, cu părul galben, cu coada retezată, dar cu ariceală la picioare, și care, deși înainta cu capul mai jos de genunchi, făcând de prisos folosirea căpăstrului, era totuși în stare să străbată opt leghe pe zi. Din nefericire, însușirile acestui cal erau atât de bine ascunse sub părul fistichiu și înfățișarea lui năstrușnică, încât, într-o vreme în care toată lumea se pricepea la cai, ivirea sus-pomenitului căluț la Meung, unde intrase abia de un sfert de ceas pe poarta Beaugency, stârni o impresie atât de neplăcută, încât se resfrânse chiar și asupra călărețului.

Faptul acesta îl îndurerase cu atât mai mult pe tânărul d'Artagnan (căci așa se numea acest Don Quijote al acestei alte

Rossinante*), cu cât își dădea seama că oricât de bun călăreț ar fi fost, tot l-ar fi făcut de ocară asemenea mârțoagă. De aceea și primise cu inima grea darul tatălui său. Știa că asemenea dobitoc prețuia pe puțin douăzeci de livre**. E drept că vorbele care însoțiseră darul erau de neprețuit.

– Fiule, îi spusese gentilomul gascon în acel curat dialect bearnез de care Henric al IV-lea *** nu se putuse dezbăra niciodată, fiule, ca mâine vor fi treisprezece ani de când calul ăsta s-a născut în casa tatălui tău, pe care n-a părăsit-o niciodată; e un lucru care ar trebui să te îndemne să-l iubești. Nu cumva să-l vinzi. Lasă-l să moară liniștit, cum se cuvine, de bătrânețe, și dacă pleci cu el la război, cruță-l, așa cum ai cruța un slujitor bătrân. Dacă vei avea cinstea să fii primit la curte, urmă bătrânul d'Artagnan, cinste la care de altfel îți dă dreptul obârșia ta de viță veche, apără-ți cu demnitate, pentru tine și pentru ai tăi, titlul de gentilom, pe care moși-strămoșii noștri l-au purtat cu fruntea sus mai bine de cinci sute de ani. Prin *ai tăi*, înțeleg pe părinți și pe prieteni. Nu ierta niciodată nimănui nimic, decât cardinalului și regelui. Prin bărbăția lui – ia bine seama –, numai prin bărbăția lui, un gentilom își croiește azi drum în viață. Cine șovăie o clipă, acela scapă poate norocul pe care soarta i-l hărăzea tocmai atunci. Ești tânăr și trebuie să fii viteaz din două pricini: întâia, pentru că ești gascon, și a doua, pentru că ești fiul meu. Nu te teme de împrejurări neașteptate, ba chiar aleargă după năzdrăvănii. Te-am pus să înveți mănuierea spadei; ai un genunchi de fier și încheietura mâinii de oțel. Bate-te mereu, bate-te cu atât mai mult cu cât duelurile sunt oprite; a te bate înseamnă deci a avea o îndoită cutezanță. Nu-ți pot dărui, fiul meu, decât cincisprezece scuzi****, calul meu și povețele pe care le-ai auzit. La toate astea, mama ta va adăuga

* Rossinanta – numele iepei pe care călărea Don Quijote.

** Livră – veche monedă franceză care valora aproape un franc.

*** Rege al Franței între 1589 și 1610; a dus o politică de restabilire a autorității regilor în provinciile franceze și de refacere economică a țării, secătuită în urma celor 40 de ani de războaie civile; a încurajat agricultura. A murit asasinat.

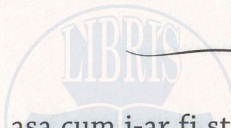
**** Scud – veche monedă de argint care circula în apusul Europei.

o rețetă, ce-o știe de la o țigancă, a unui balsam care lecuiește, ca prin minune, orice rană, dacă n-a atins inima. Trage folos din orice și trăiește fericit viață îndelungată.

Mai vreau să adaug câteva cuvinte, ca să-ți pot da o pildă, nu din viața mea, căci eu n-am fost niciodată la curte și n-am luat parte decât la războaiele religioase, de bunăvoie; vreau să-ți vorbesc de domnul de Tréville, care a fost pe vremuri vecinul meu și care a avut cinstea de a se juca, în copilărie, cu regele nostru, Ludovic al XIII-lea, Cel de Sus să-l aibă în pază. Uneori, din joacă, ajungeau la bătaie, iar în aceste bătăi nu regele ieșea totdeauna biruitor. Loviturile primite au fost izvorul prețuirii și prieteniei sale pentru domnul de Tréville. Mai târziu, domnul de Tréville s-a mai bătut și cu alții: de cinci ori pe vremea întâiei sale călătorii la Paris, de șapte ori de când a închis ochii răposatul rege până la majoratul celui tânăr, fără a mai pune la socoteală atâtea războaie și asedii; iar de atunci și până azi, poate încă de o sută de ori! Așa că, în ciuda legilor, a poruncilor scrise și a zilelor de închisoare, iată-l azi căpitan al muschetarilor, adică iată-l căpetenia unei legiuni de cezari pe care regele pune mare preț și de care chiar cardinalul se teme, el, care – după cum se știe – nu prea cunoaște ce-i aceea frică. Mai mult, domnul de Tréville câștigă zece mii de scuzi pe an; asta înseamnă că e nobil cu mare faimă. A început la fel ca și tine; du-te la el cu această scrisoare și urmează-i pilda ca să ajungi și tu ca el.

Spunând acestea, bătrânul domn d'Artagnan înmână fiului o scrisoare dinainte pregătită, apoi îl încinse cu propria lui spadă și, sărutându-l duios pe amândoi obraji, îl binecuvântă.

Ieșind din camera părintească, tânărul dădu peste maică-sa; îl aștepta cu faimoasa rețetă de care, în urma sfaturilor primite, avea să se folosească adeseori. De data asta, rămasul bun a ținut mai multă vreme și a fost cu mult mai duios, nu din pricină că domnul d'Artagnan nu și-ar fi iubit fiul, singura lui odraslă, dar domnul d'Artagnan era bărbat și ar fi socotit nepotrivit din partea unui bărbat să se lase copleșit de emoție, pe când doamna d'Artagnan era femeie și, mai mult decât atât, era mamă. Ea plânse amarnic și, trebuie s-o spunem spre lauda tânărului d'Artagnan, în pofida eforturilor lui de a rămâne netulburat,

asa cum i-ar fi stat bine unui viitor muschetar, firea îl învinse și dădu drumul șuvoiului de lacrimi din care abia izbuti să ascundă jumătate.

În aceeași zi, tânărul porni la drum, înzestrat cu cele trei daruri părintești, alcătuite, după cum am mai spus, din cincisprezece scuizi, din căluțul pomenit și din scrisoarea către domnul de Tréville; se-nțelege de la sine că sfaturile date nu intrau în socoteală.

Cu un astfel de *vade mecum*^{*}, d'Artagnan era, prin starea sa sufletească și trupească, o copie credincioasă a eroului lui Cervantes, cu care l-am asemănat în chip atât de fericit, atunci când îndatorirea noastră de istoric ne-a silit să-i schițăm portretul. Don Quijote lua morile de vânt drept uriași și oile drept oști; d'Artagnan lua orice surâs drept o jignire și orice privire drept ațâțare. Ca urmare, își ținu pumnul încheștat de-a lungul drumului între Tarbes și Meung, înșfăcându-și mânerul spadei, una peste alta de zece ori pe zi; totuși, pumnul nu se abătu asupra nici unei fâlci și spada nu-și părăsi teaca. Nu doar că înfățișarea bietului căluț galben n-ar fi stârnit destule zâmbete pe fața trecătorilor, dar cum pe deasupra mârtoagei zângănea o namilă de spadă și cum pe deasupra acestei spade scliffea o căutătură mai mult cruntă decât trufașă, trecătorii își înfrânau râsul, sau, dacă râsul le biruia prevederea, atunci se sileau să nu râdă decât din colțul gurii, ca măștile din vechime. D'Artagnan își păstră deci ținuta mândră și amorul-propriu neștirbit până la prăpăditul acela de orășel Meung.

Dar ajuns acolo, în vreme ce descăleca în fața porții *La Morarul vesel*, fără ca nici hangiul, nici vreun slujitor sau vreun grăjdar să-i țină calul de dârlogi, d'Artagnan zări la parter, în dreptul unei ferestre întredeschise, un gentilom semeț, de statură înaltă și cam mohorât la obraz, care stătea de vorbă cu doi inși ce păreau a-l asculta cu multă luare-aminte. D'Artagnan crezu, firește, ca de obicei, că era vorba despre el și începu să asculte. De data asta se înșelase doar pe jumătate: nu despre el era vorba, ci despre calul lui. Gentilomul părea că înșiră

* Mergi cu mine (lat.), aici cu sensul de lucruri nedespărțite de tine.

XV

Magistrați și militari

A doua zi după aceste întâmplări, văzând că Athos nu se arată, d'Artagnan și Porthos au adus la cunoștință domnului de Tréville dispariția prietenului lor. Cât privește pe Aramis, el ceruse o învoire de cinci zile și mergea zvonul că se află la Rouen, pentru treburi de familie.

Domnul de Tréville era părintele ostașilor lui. Cel mai neînsemnat și mai necunoscut dintre ei, dacă purta uniforma de muschetar, putea fi sigur de ajutorul și de sprijinul căpitanului, ca și cum acesta ar fi fost propriul său frate.

Se duse deci, numaidecât, la procurorul general. Chemat în grabă, ofițerul care comanda corpul de gardă de la Croix-Rouge lămuri că deocamdată Athos se afla găzduit la închisoarea de la Fort-l'Évêque.

Athos trecuse prin toate încercările la care am văzut că fusese supus și Bonacieux.

Cunoaștem scena confruntării dintre cei doi deținuți. Athos, care până atunci tăcuse chitic, de teamă ca d'Artagnan, hărțuit la rândul lui, să nu fi avut răgazul trebuincios, mărturisi din clipa aceea că numele lui e Athos, și nu d'Artagnan.

Adăugă că nu cunoaște nici pe domnul, nici pe doamna Bonacieux, că nu vorbise niciodată nici cu unul, nici cu celălalt; că venise cam pe la zece seara la prietenul lui, domnul d'Artagnan, și că până atunci fusese la domnul de Tréville, unde luase masa de seară; douăzeci de martori, adăugă el, pot să facă dovada,

și dădu numele mai multor gentilomi de seamă, printre care domnul duce de La Trémouille.

Al doilea comisar rămase tot atât de uluit ca și primul față de declarația simplă și hotărâtă a acestui muschetar, pe care ar fi fost bucuros să se răzbune, așa cum le place atât de mult magistraților de câte ori le cad în mână militari; dar numele domnului de Tréville și al domnului duce de La Trémouille îndemnau la chibzuială.

Athos a fost trimis, de asemenea, acasă la cardinal, dar, din nefericire, cardinalul se afla la palatul Luvru, la suveran.

Tocmai atunci domnul de Tréville, care-i părăsise pe procurorul general și pe comandantul închisorii Fort-l'Évêque, fără să-l fi putut găsi pe Athos, sosi și el la Maiestatea Sa.

Fiind căpitan al muschetarilor, domnul de Tréville putea intra la rege oricând.

Se știe ce bănuieli avea regele împotriva reginei, bănuieli pe care cardinalul le ținea mereu treze; când era vorba de intrigă, acesta se ferea mai mult de femei decât de bărbați. Una dintre pricinile de seamă ale acestor bănuieli era mai ales prietenia Annei de Austria pentru doamna de Chevreuse. Aceste două femei îl nelinișteau mai mult decât războaiele cu spaniolii, mai mult decât neînțelegerile cu Anglia sau greutățile financiare prin care trecea Franța. În ochii și în sufletul lui, doamna de Chevreuse slujea pe regină nu numai în intrigile politice, dar, ceea ce-l chinuia mai tare, și în cele de dragoste.

La primele cuvinte rostite de cardinal despre doamna de Chevreuse, pe care toți o credeau la Tours, în surghiun, dar care venise la Paris, și vreme de cinci zile, cât stătuse în oraș, poliția îi pierduse urma, regele își ieși din fire. Plin de toane și necredincios, regele ținea să fie poreclit *Ludovic cel Drept* și *Ludovic cel Cast*. Posteritatea va înțelege cu greu această fire, pe care istoria o tălmăcește numai prin fapte, și niciodată prin înlănțuiri de judecată.

Când cardinalul adăugă că nu numai doamna de Chevreuse venise la Paris, dar că regina avea iarăși legături cu ea printr-una dintre acele întocmiri misterioase care pe atunci se numea o cabală, când destăinuia regelui că el, cardinalul, era tocmai gata

să descurce ițele încalcite ale urzelilor, dar, din nefericire, tocmai când trimisul reginei pe lângă surghiunită putea fi prins asupra faptului, împreună cu toate dovezile, un muschetar îndrăznise să curme cursul justiției, năpustindu-se cu spada în mână asupra unor vrednici slujitori ai legii, care primiseră sarcina să cerceteze nepărtinitor toată chestiunea numai pentru a o aduce regelui la cunoștință, Ludovic al XIII-lea nu se mai putu stăpâni; făcu un pas spre apartamentul reginei, pradă acelei cumplite mâinii mute, care, când îl năpădea, împingea pe acest suveran la cea mai crâncenă cruzime.

Și totuși cardinalul nu pomenise încă nici un cuvânt despre ducele de Buckingham.

Tocmai atunci intră și domnul de Tréville, rece, cuviincios, într-o ținută fără cusur.

Prezența cardinalului și chipul tulburat al regelui îl făcură pe domnul de Tréville să bănuiască ceea ce se petrecuse. Și se simți deodată la fel de tare ca Samson în fața filistenilor.

Ludovic al XIII-lea tocmai pusese mâna pe clanța ușii; la zgomotul ce-l făcuse domnul de Tréville intrând, se întoarse.

– Vii la vreme, domnule, îi spuse regele, care nu se putea preface atunci când își ieșea din fire; frumoase lucruri aflu despre muschetarii dumitale.

– Și eu, răspunse cu răceală domnul de Tréville, am venit să destăinuiesc Maiestății Voastre lucruri frumoase despre magistratii săi.

– Poftim? întrebă regele, disprețuitor.

– Am cinstea să aduc la cunoștință Maiestății Voastre, urmă Tréville pe același ton, că o liotă de procurori, de comisari și de polițiști, oameni poate vrednici de stimă, dar, pare-se, grozav de înverșunați împotriva uniformei militare, și-au îngăduit să aresteze într-o casă, apoi să târască în plină stradă și să arunce în închisoarea de la Fort-l'Évêque, și toate astea pe temeiul unui ordin pe care n-au vrut să mi-l arate, pe unul dintre muschetarii mei, sau mai curând ai voștri, sire, cu o purtare fără de pată, cu o reputație aproape ilustră și pe care Maiestatea Voastră chiar îl prețuiește: e domnul Athos.

– Athos, zise regele, mecanic, da, într-adevăr cunosc numele ăsta.

– Să binevoiască Maiestatea Voastră să și-l amintească; domnul Athos este muschetarul care în duelul acela de pomină a avut nenorocirea să rănească grav pe domnul de Cahusac. Și pentru că veni vorba, monseniore, urmă de Tréville, întorcându-se spre cardinal, domnul de Cahusac e pe deplin însănătoșit, nu-i așa?

– Mulțumesc, răspunse cardinalul, mușcându-și buzele de mânie.

– Domnul Athos se dusesese deci să vadă pe unul dintre prietenii lui, care lipsea atunci de acasă, urmă domnul de Tréville, un tânăr bearnez, cadet în compania domnului des Essarts, din gărzile Maiestății Sale; dar abia apucase să intre în camera prietenului și să ia o carte ca să-l aștepte, când un cârd întreg de zbiri și de soldați, amestecați de-a valma, au luat casa cu asalt și au spart mai multe uși...

Cardinalul făcu regelui un semn cu mâna, vrând să-i spună: „Știți, era pentru chestiunea despre care v-am vorbit“.

– Cunoaștem toate astea, răspunse regele, au fost făcute în folosul nostru.

– Atunci, urmă Tréville, tot în folosul Maiestății Voastre au arestat pe unul dintre muschetarii mei, nevinovat, l-au pus între două străji ca pe-un tâlhar și l-au plimbat prin mijlocul unei gloate obraznice pe acest bărbat ales, care și-a vărsat de zece ori sângele pentru Maiestatea Voastră și care este gata să și-l mai verse și de azi înainte?

– Cum se poate! murmură regele, mișcat, lucrurile s-au petrecut chiar așa?

– Domnul de Tréville nu spune, adăugă cardinalul, cu cel mai deplin sânge rece, că acest muschetar nevinovat, acest bărbat atât de ales își înfipsese spada cu un ceas mai devreme în patru comisari instructori, delegați de mine să ancheteze o chestiune de cea mai mare însemnătate.

– Desfid pe Eminentă Voastră să-și dovedească spusele, se împotrivi domnul de Tréville, cu o sinceritate de gascon neaoș și cu o asprime de militar, căci, cu un ceas mai devreme, domnul

Athos, care, trebuie să destăinuiesc Maiestății Voastre, e de neam mare, îmi făcea cinstea să discute în salonul locuinței mele cu ducele de La Trémouille și cu contele de Châlus, care luaseră masa la mine.

Regele îl privi pe cardinal.

– Un proces-verbal stă mărturie, răspunse cu glas tare cardinalul, la întrebarea mută a regelui, nenorociții aceia au întocmit unul pe care mi-am luat îngăduința să-l înmânez Maiestății Voastre.

– Un proces-verbal al magistraților face mai mult decât cuvântul de cinste al unui militar? întrebă mândru Tréville.

– Haide, haide, Tréville, încetează odată, îi spuse regele.

– Dacă Eminența Sa are unele bănuieli cu privire la vreunul dintre muschetarii mei, urmă Tréville, justiția domnului cardinal este destul de cunoscută ca să cer chiar eu o anchetă.

– În casa unde a avut loc această descindere a justiției, urmă cardinalul, cu același sânge rece, locuiește, mi se pare, un bearnez, prieten cu muschetarul.

– Eminența Voastră dorește să vorbească de domnul d'Artagnan.

– Vreau să vorbesc despre un tânăr pe care-l ocrotiți, domnule de Tréville.

– Da, Eminența Voastră, așa și este.

– Nu-l bănuți oare pe acest tânăr de a fi dat sfaturi rele...

– Domnului Arthos? unui om care are de două ori vârsta lui? întrerupse domnul de Tréville; nu, monseniore, de altfel, domnul d'Artagnan a petrecut seara la mine acasă.

– Ciudat lucru, se miră cardinalul, toată lumea a petrecut seara la dumneata?

– Oare Eminența Sa pune la îndoială cuvântul meu? întrebă Tréville, stacojiu de mânie până în vârful urechilor.

– Nu, ferească sfântul! zise cardinalul; o întrebare numai: la ce oră a fost la dumneata?

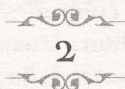
– Pot să răspund lămurit Eminenței Voastre că, atunci când a intrat la mine, am văzut că pendula arăta nouă și jumătate, deși aș fi crezut că era mai târziu.

– Și la ce oră a plecat de la dumneata?

– La zece și jumătate, cu un ceas după cele întâmplare.

CEI TREI MUSCHETARI

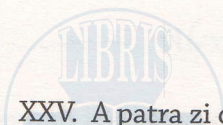
ALEXANDRE DUMAS

Traducere din limba franceză de
TICU ARCHIP și MILTON FANNY LEHRER

Cuprins

I. Englezi și francezi	5
II. Un prânz la un avocat	13
III. Cameristă și stăpână	23
IV. Unde se vorbește despre echipamentul lui Aramis și al lui Porthos	33
V. Noaptea toate pisicile sunt negre	42
VI. Vis de răzbunare	50
VII. Taina frumoasei Milady	58
VIII. Cum și-a găsit Athos echipamentul fără a mișca un deget	65
IX. O arătare	75
X. Cardinalul	84
XI. Asediul orașului La Rochelle	92
XII. Vinul de Anjou	105
XIII. Hanul <i>La Porumbarul roșu</i>	113
XIV. Despre folosul burlanelor de la sobe	121
XV. Între soți	130
XVI. Bastionul Saint-Gervais	136
XVII. Sfatul muschetarilor	143
XVIII. Chestiuni familiale	160
XIX. Fatalitate	175
XX. Fratele și sora stau de vorbă	183
XXI. Ofițer!	191
XXII. Prima zi de captivitate	202
XXIII. A doua zi de captivitate	210
XXIV. A treia zi de captivitate	218

XXV. A patra zi de captivitate.....	227
XXVI. A cincea zi de captivitate	236
XXVII. Ca în tragediile clasice... ..	252
XXVIII. Evadarea.....	259
XXIX. Ce se petrecea la Portsmouth în ziua de 23 august 1623	268
XXX. În Franța	279
XXXI. Mănăstirea Carmelitelor din Béthune.....	285
XXXII. Doi demoni feluriți.....	299
XXXIII. Picătura de apă.....	305
XXXIV. Omul cu pelerina roșie	320
XXXV. Judecata	326
XXXVI. Osânda	334
XXXVII. Un trimis al cardinalului	339
Epilog	349

Englezi și francezi

La ora hotărâtă, muschetarii se duseră împreună cu cei patru valeți îndărătul Luxemburgului, într-un ocol unde pășteau căprițe. Athos dădu un bănuț păzitorului, ca să plece. Valeții primiră poruncă să stea de veghe.

Curând, o ceată de gentilomi se apropie tăcută și, pătrunzând în ocol, se îndreptă spre muschetari; apoi, potrivit obiceiurilor de peste mare, se făcură prezentările.

Englezii erau cu toții de neam mare, și numele atât de ciudate ale adversarilor nu numai că le stârniră uimirea, dar îi și neliniștiră.

– Bine, foarte bine, începu lordul de Winter după ce toți trei muschetarii spuseră cum îi cheamă, dar noi tot nu știm cine sunteți și nici nu ne putem bate cu niște porecle; astea-s nume de păstori!

– După cum bine bănuți, milord, sunt nume de împrumut, încuviință Athos.

– Atunci cu atât mai mult dorim să vă cunoaștem adevăratele nume, răspunse englezul.

– Ați jucat totuși cu noi, fără să știți cum ne cheamă, îi aminti Athos, dovadă că ne-ați câștigat cei doi cai.

– E adevărat, dar atunci ne puneam în primejdie doar banii, pe câtă vreme acum ne primejduim viața: joci cu oricine, dar de bătut nu te bați decât cu cei de o seamă cu tine.

– Așa e, se învoi Athos. Și, luându-l deoparte pe acela dintre cei patru englezi cu care trebuia să se bată, își spuse numele în șoaptă.

Porthos și Aramis făcură și ei la fel.

– Sunteți mulțumit? îl întrebă Athos pe adversarul său. Găsiți obârșia mea destul de aleasă pentru a binevoi să încrucișați spada cu mine?

– Da, domnule, zise englezul, înclinându-se.

– Acum vreți să vă spun și eu ceva? adăugă răspicat Athos.

– Ce anume? întrebă englezul.

– Ați fi făcut mai bine dacă nu mi-ați fi cerut să mă dau în vileag.

– Și de ce?

– Fiindcă se crede că am murit, iar eu doresc, din anumite pricini, să nu se știe că sunt în viață, așa că voi fi silit să vă ucid pentru ca taina mea să nu zboare din gură-n gură.

Englezul îl privi pe Athos, crezând că glumește; dar lui Athos nu-i ardea de glumă.

– Gata, domnilor? întrebă el, întorcându-se către prieteni și adversari.

– Da, răspunseră într-un glas englezii și francezii.

– Atunci, în gardă! porunci Athos.

Opt spade străluciră dintr-odată în razele amurgului sângelui și lupta porni cu o înverșunare firească între oameni de două ori dușmani.

Athos lupta la fel de liniștit și cu luare-aminte ca și când s-ar fi aflat într-o sală de scrimă.

Porthos, pe care pățania din Chantilly îl lecuiise de o prea mare încredere în sine, se avânta cu iscusință și chibzuială.

Aramis, nerăbdător să-și isprăvească al treilea cânt al poemului, se zorea ca tot omul care n-are vreme de pierdut.

Athos își ucise cel dintâi adversarul: îl nimerise cu o singură lovitură, dar așa cum îi spusese, cu o lovitură de moarte, până în adâncul inimii.

După el, Porthos își întinse adversarul pe iarbă; îi străpunsese coapsa. Cum englezul îi predase spada, fără a mai încerca vreo împotrivire, Porthos îl luă în brațe și-l duse astfel până la trăsura.

Aramis se năpusti atât de crunt asupra adversarului, încât acesta, după ce dădu îndărăt cu vreo cincizeci de pași, o luă la sănătoasa și se făcu nevăzut în huiduielile valeților.

Cât privește pe d'Artagnan, el nu făcuse altceva decât să se apere; apoi, când își dăduse seama că celălalt era istovit, îi arse o lovitură zdravănă de-i sări spada din mână. Văzându-se dezarmat, baronul dădu doi-trei pași înapoi, dar în clipa aceea piciorul îi alunecă și se prăvăli pe spate.

Dintr-o săritură, d'Artagnan se repezi asupra lui și, pironindu-i spada în gâtlee, îi spuse:

– Aș putea să vă ucid, domnule, sunteți în mâinile mele, dar de dragul surorii dumneavoastră vă dăruiesc viața.

D'Artagnan nu mai putea de bucurie; i se împlinea gândul pus la cale de cu vreme, gând sub a cărui căldură îi înflorise pe față zâmbetul despre care am vorbit.

Încântat că are de-a face cu un gentilom atât de cumsecade, englezul îl strânse la piept pe d'Artagnan, copleșindu-i și pe cei trei muschetari cu tot soiul de măguliri; cum adversarul lui Porthos fusese urcat în trăsură, iar al lui Aramis dăduse bir cu fugiții, nu se mai gândiră cu toții decât la cel mort.

În vreme ce Porthos și Aramis îi scoteau haina, în nădejdea că poate mai trăia încă, o pungă doldora de bani îi lunecă din cingătoare. D'Artagnan o ridică de jos și o întinse lordului de Winter.

– Ce naiba vreți să fac cu ea? întrebă englezul.

– Înapoiati-o rudelor, răspunse d'Artagnan.

– Și ce le pasă rudelor de fleacul ăsta! Le rămân moștenire cincisprezece mii de galbeni; luați punga pentru lacheii dumneavoastră. Și acum, tinere prieten, cred că-mi dai voie să-ți spun astfel, urmă lordul de Winter, chiar astă-seară mă vei însoți, dacă dorești, la sora mea, lady Clarick de Winter, căci aș vrea să te bucuri și de bunăvoința ei, și cum nu e tocmai lipsită de trecere la curte, poate că o vorbă bună îți va prinde bine cândva.

D'Artagnan roși de bucurie și se înclină în semn de încuviințare.

În vremea asta, Athos se apropiase de d'Artagnan și, luându-i punga:

– S-o dăm, spuse el în șoaptă, nu valeților noștri, ci englezilor.

Apoi, zvârlind-o în mâinile vizitiului:

– Pentru dumneata și camarazii dumitale! i-a strigat el.

Asemenea mărinimie din partea unui om cu desăvârșire lipsit de mijloace îl ului chiar și pe Porthos, iar acea dărnicie franțuzească, povestită mai departe de lordul de Winter și prietenul lui, se bucură pretutindeni de mare laudă, în afară de a domnilor Grimaud, Mousqueton, Planchet și Bazin.

Despărțindu-se de d'Artagnan, lordul de Winter îi dădu adresa surorii sale: locuia în Piața Regală, cartier cu deosebire ales pe vremea aceea, la numărul șase.

De altfel, îi făgădui că va trece să-l ia pentru a-l prezenta frumoasei Milady.

D'Artagnan îi dădu întâlnire la ora opt, acasă la Athos.

Gândul că va fi prezentat îl frământa grozav pe gasconul nostru.

Își amintea împrejurările stranii în care femeia aceea îi răsărise mereu în cale.

Pentru el nu încăpea îndoială că Milady era o unealtă a cardinalului, totuși ceva îl chema către ea, puterea unei vrăji de care nu-și dădea nici el seama. Singura lui teamă era ca nu cumva Milady să-l recunoască a fi omul din Meung și din Douvres. Atunci ar fi știut că este unul dintre credincioșii domnului de Tréville și, prin urmare, slujitor cu trup și suflet al regelui, ceea ce ar fi fost în dauna lui; căci, cunoscut de Milady așa cum o cunoștea și el, ar fi jucat cu ea o partidă cu aceiași sorți de izbândă.

Cât privește începutul de dragoste dintre ea și contele de Wardes, tânărul nostru încrezut se sinchisea prea puțin, deși contele era tânăr, frumos, bogat și cu mare trecere pe lângă cardinal. Dar nu degeaba ai douăzeci de ani și, pe deasupra, te-ai născut la Tarbes.

D'Artagnan trecu mai întâi pe acasă și se găti cu cel mai înzorzonat veșmânt; apoi, întorcându-se la Athos, i-a istorisit totul, ca de obicei. După ce-i ascultă planurile, Athos clătină din cap și, cu amărăciune în glas, îl îndemnă să fie prudent.

— Mda, făcu el, abia ai pierdut o femeie despre care dădeai zor că e bună, încântătoare, fără cusur, și iată că acum te ții după alta!

D'Artagnan simți ce îndreptățită era mustrarea.

– O iubesc pe doamna Bonacieux din toată inima, îi explică el, iar pe Milady o iubesc doar cu mintea. Am primit să mă duc la ea mai ales ca să mă dumiresc ce învârtește la curte.

– Ce învârtește la curte? La naiba, nu-i prea greu de ghicit după tot ce mi-ai spus până acum. Trebuie să fie vreo iscoadă de-a cardinalului; o femeie care o să-ți arunce un laț de o să-ți pierzi frumușel capul.

– Nu zău, dragă Athos, prea le vezi pe toate în negru!

– Dragul meu, eu n-am încredere în femei; ce vrei! sunt pătit și, mai ales, n-am încredere în femeile blonde. Nu mi-ai spus tu că și Milady e blondă?

– Are cel mai frumos păr auriu din lume.

– Vai, vai, sărmanul meu d'Artagnan! îl tângui Athos.

– Ascultă, eu vreau doar să mă lămuresc; și, după ce voi ști tot ce trebuie să știu, o să mă dau la o parte.

– Bine, lămurește-te, mormăi flegmatic Athos.

Lordul de Winter a sosit la ora hotărâtă, iar Athos, înștiințat din vreme, a trecut în camera alăturată. Găsindu-l, așadar, pe d'Artagnan singur, și fiindcă era aproape opt, l-a și luat cu el.

O caleașcă luxoasă, înhamată cu doi armăsari focoși, aștepta la scară; peste câteva clipe era în Piața Regală.

Milady de Winter îl primi pe d'Artagnan plină de bunăvoință. Palatul era de o bogăție bătătoare la ochi, și deși cei mai mulți dintre englezi, goniți de război, părăsiseră Franța sau erau pe cale s-o părăsească, Milady făcuse noi cheltuieli pentru căminul ei, dovadă că măsura privind izgonirea englezilor nu o atingea.

– Iată, începu lordul de Winter, arătându-l pe d'Artagnan surorii sale, iată un tânăr gentilom care a avut în mâinile lui viața mea și totuși a vrut să mă cruțe, deși eram de două ori dușmani: întâi pentru că eu îl jignisem, și pe urmă pentru că sunt englez. Dacă ții câtuși de puțin la mine, te rog, doamnă, mulțumește-i.

Milady încruntă ușor din sprâncene; un nor aproape nevăzut îi adumbri fruntea, și un surâs atât de straniu îi lunecă pe buze, încât tânărul, căruia nu-i scăpase această întreită tulburare, se simți ca înfiorat.